

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.078/2021/4. szám

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű;

felperes2 (cím1) II. rendű;

felperes3 (cím1) III. rendű;

felperes4 (cím1) IV. rendű;

felperes3 (cím2) V. rendű;

felperes5 (cím2) VI. rendű;

felperes6 (volt cím1 szám alatti lakos) VII. rendű;

felperes7 (cím3, TH: tartózkodási hely) permegszüntetéssel érintett VIII. rendű

Az I-VI. rendű felperesek képviselője:

ügyvéd1, cím4)

Az alperes:

alperes1 (cím5)

Az alperes képviselője:

ügyvéd2, cím6)

Az alperes érdekében beavatkozó:

ügyvéd3 (cím7) által képviselt beavatkozó1 (cím8)

A per tárgya:

személyiségi jogvédelem és kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

15.P.20.391/2020/36/I. számú ítélet

R é s z í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatja, és az alperest terhelő marasztalási összeget az I. rendű felperes esetében 35.000.000 (harmincötmillió) forintra, és ennek az elsőfokú részítélet szerinti kamatára, a II. rendű felperes esetében 15.000.000 (tizenötmillió) forintra, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára, a III. rendű felperes esetében 10.000.000 (tízmillió) forintra, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára, a IV. rendű felperes esetében 6.000.000 (hatmillió) forintra, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára, az V. és VI. rendű felperesek esetében személyenként

1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára leszállítja azzal, hogy a kamat mértéke a mindenkori késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat mértékével egyezik meg.

A teljesítési határidőt az elsőfokú bíróság által meghatározott tizenöt nap helyett harminc napban állapítja meg.

A II. rendű felperest mint a VII. rendű felperes jogutódját megillető sérelemdíjra vonatkozó részében az elsőfokú bíróság részítéletét hatályon kívül helyezi, és ebben a részében az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a hatályon kívül helyezéssel összefüggésben a II. rendű felperesnek és az alperesnek személyenként 53.000 (ötvenháromezer) forint költsége merült fel. Egyebekben a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a II. és III. rendű felperesek házastársak [helyesen élettársak], az I. és IV. rendű felperesek a gyermekeik, az V. és VI. rendű felperesek a III. rendű felperes szülei, az I. és IV. rendű felperesek apai nagyszülei.
- [2] A II. rendű felperesnél 2011. december 27. napján megállapított ikerterhességből a 2012. február 3-i kontroll idejére csak egy magzat maradt életben, 2012. augusztus 7. napján született meg a II. és III. rendű felperesek első gyermeke, a IV. rendű felperes.
- [3] A II. rendű felperes Rh-negatív, a III. rendű felperes Rh-pozitív vércsoportú, az emiatt fennálló Rh-összeférhetetlenség az első gyermek születésénél még nem okozott problémát, az elhalt ikertestvér Rh-pozitivitása folytán azonban a II. rendű felperes vérébe Rh-antigén került. A szülést az alperes alkalmazottai vezették le, azonban elmulasztották a II. rendű felperes figyelmét felhívni erre a helyzetre és a szükséges anti-D injekció beadása is elmaradt.
- [4] A II. rendű felperesnek az I. rendű felperessel való terhessége alatt megemelkedett az anti-D titer szintje, amelyet a egyébl jelzett az alperesnek, kiemelve, hogy az antitestek megléte miatta a magzat fokozott veszélynek van kitéve. Az emelkedett anti-D titer miatt az alperes végül szülésindukciót végzett, 2016. október 21. napján császármetszéssel született meg az I. rendű felperes.
- [5] Az újszülött I. rendű felperes két nappal később besárgult, ami miatt 2016. október 25. napján áthelyezték a egyéb érdekeltl Klinikájára, ahol azonnal teljes vércserét hajtottak végre, amit később még egyszer megismételtek.
- [6] Az I. és a II. rendű felperesek ellátása során az alperes részéről az alábbi mulasztások következtek be: a II. rendű felperes az első élve születéssel befejeződő terhessége után nem kapott anti-D injekciót; az első élve születéssel befejeződő terhesség után elmaradt a megszületett gyermek laboratóriumi vércsoport eredményének értékelése és rögzítése, az ál-negatív gyorseszteszt felülbírálata; a második terhessége ideje alatt a laboratóriumi eltérések okát nem keresték, nem vetették fel a korábbi immunizálódás lehetőségét (nem ellenőrizték az első gyermek leleteit); a második terhessége ideje alatt (a laboratóriumi eredmények ellenére) nem

kapott anti-D-IgG-t; a második élve születéssel befejeződő terhessége után sem kapott anti-D injekciót; az I. rendű felperes laboratóriumi vércsoport meghatározása késedelmes volt, a születés után 96 órával történt meg; az I. rendű felperes születését követően a laboratóriumi eredményeket továbbra sem értékelték a terhességi laborértékekkel összhangban, nem vetették fel a vércsoport összeférhetetlenség lehetőségét a jelentősen emelkedő bilirubin szint ellenére sem; az I. rendű felperes átadása a egyéb érdekelt² osztályára későn történt, a vércsere indikációját jóval meghaladó serum bilirubinértékek és neurológiai tünetek mellett.

- [7] Az I. rendű felperes állapota a testi, szellemi és mozgásfejlődés extrém súlyos elmaradásával járó maradványállapotnak felel meg, melyet az Rh vércsoporttulajdonság eltérése miatti kezelés (anti-D védelem, illetve a születést követő vércsere) elmaradásával okozati összefüggésben kialakult újszülöttkori sárgaság, az agyban és a gerincvelőben lerakódott bilirubin miatti idegrendszeri károsodás idézett elő.
- [8] Az I. rendű felperes nagymozgást nem végez, nála négyvégtagi állandósult izomgörcs áll fenn, önálló helyzetváltoztatásra nem képes. Mindkét oldali idegi hallásvesztéssel él, bal oldalon hallást nem lehet kimutatni, míg jobb oldalon az objektív hallásküszöböt 70 dB-re becsülték. Valószínűsíthető, hogy kancsalsága is az alperesi mulasztás miatt alakult ki.
- [9] A gyermek rehabilitációja 10-12 hónapos korától folyamatosan zajlik, gyógyulás vagy lényegesebb javulás azonban állapotában nem várható. Az önértékelésből végzett tevékenység vonatkozásában kisebb javulás, a végtagok nagyobb terjedelmű mozgatása, tárgyak megfogása, néhány szókezdemenynek tartható vokalizáció megjelenése lehetséges, az egyéves életkorra jellemző teljesítményt azonban nem fogja elérni. A rehabilitáció a gyermek életminőségének fenntartása, csökkent fájdalomszint elérése, esetlegesen az ápolásában való csekély mértékű kooperáció érdekében szükséges. Egész életében teljes ellátásra, napi 24 órás gondozásra szorul, önellátási és önkiszolgálási képessége teljes mértékben hiányzik.
- [10] A II. rendű felperes a sérült gyermek körüli teendőket és a háztartást csak erejének fokozott megfeszítésével képes ellátni, ereje kimerülőfélben van. Önmagára, családi kapcsolataira, nagyobb gyermekére fordítható ideje érdemben igen bekorlátozódott. A gyermek gyógyulásába vetett feltétlen hit jellemzi, életvitelét igyekszik ennek teljességgel alávetni és önmagát alárendelni. A cselekvő, odaforduló magatartás erőtartalcát a kimerülés szintjéig mozgósító állapotot hozott létre, melyben diszkrétebb enyhe fokú pszichés tünetek, panaszok rögzíthetők. Életvitele igen erőteljesen beszűkült, örömforrásai, kapcsolatai a korábbi időszakhoz képest radikálisan lekorlátozódtak. Aktuális állapotában javasolt pszichológus általi támogatása.
- [11] A III. rendű felperesnél felfokozott pszichés érzékenység jellemzői mutatkoznak. Környezetének elismerését igénylő személyiség, mely igénye a gyermeke állapota miatt is sérül. A beteg gyermek születését saját elégtelen megmérettetésének is tekinti, komoly csökkentértékűséget él meg. Örömforrásai, szociális társas kapcsolatának lehetőségei jelentősen beszűkültek. A helyzettel nehezen tud szembenézni, igyekszik más jellegű, főképp munkahelyi elfoglaltságaiba temetkezni. A II. rendű felperes számára a megfelelő érzelmi támogatást és odafordulást csak korlátozott mértékben tudja biztosítani. Nála fél-egy éves időtartamban közepesen súlyos szintű és jellegű pszichés zavar állhatott fenn, mely aktuálisan fluktuáló jelleggel enyhe-közepesen súlyos jelleg között váltakozik.
- [12] A II. és III. rendű felperesek házasságát, férfi-nő kapcsolatát a súlyos egészségkárosodással született gyermek hátrányosan befolyásolta, ami a III. rendű felperes sérült férfi identitására is visszavezethető. Mivel a II. rendű felperes a második gyermek születése után sem kapta meg az anti-D injekciót, ennek következtében egy esetleges újabb terhesség esetén magas rizikócsoportba sorolandó. A II. és III. rendű felperesek ezt a kockázatot már nem kívánják viselni, korábbi terveik ellenére harmadik gyermeket nem vállalnak.

- [13] A IV. rendű felperes a korának megfelelő testi, lelki fejlettségű kiskamasz fiú, jól strukturált feladattudattal rendelkezik, érzelmi reakciói alacsonyabb differenciáltsági szintet mutatnak, a frusztrációt nehezen bírja. A nála kialakuló érzelmi, magatartás- és figyelemzavar alapvetően nem a sérült testvér születésével van összefüggésben, hanem endogén okokra vezethető vissza. A gyermekkel való foglalkozáshoz kifejezett szülői odafigyelés, érdemi ráfordítás lenne szükséges, ami jelen körülmények között a II. rendű felperes részéről a beteg gyermek miatti leterhelése következtében rendkívül korlátozott. A gyermekkel való foglalkozás körében a szülők és nagyszülők érzelmileg igen érintetté és leterheltté váltak, a gyermekkel való együttes élményeik a beteg gyermek érzelmi terheivel leárnyékolnak. A IV. rendű felperes számára további frusztrációt okoz, hogy nem lehet képes elfeledtetni a beteg testvérenek állapotából származó szülői-nagyszülői szomorúságot.
- [14] Az V. rendű felperes aktív, energikus személyiség, igyekszik az érzelmeket kerülni. A helyzettel szembeni elfojtott érzelmek, indulatok ugyanakkor igen erőteljesen korlátozzák a korábbi társas aktivitásában, oldott, örömeiben teli, komfortos jó közérzetében, valamint unokájával való foglalatalkodásban is. Aktuális kiegyensúlyozott lelki állapotát csak erejének fokozott megfeszítésével tudja elérni. Nála a nagyszülői szerepekben való kiteljesedés, ennek során az életkori fázisban létrejövő integratív funkciók és pozitív életszemlélet korlátozódtak és sérültek.
- [15] A VI. rendű felperes túlérzékeny, alacsonyabb önértékeléssel rendelkező személyiség, aktuális állapotában betegség szintjét el nem érő enyhe fokú pszichés panasz jegyei, jellemzői mutatkoznak. Az érzelmi, hangulati esékenység társult a nagyszülői szerepek megélésének korlátozásával és beszűkülésével.
- [16] Az V. és VI. rendű felperesek – mivel nehéz szembesülniük unokájuk állapotával – nem veszik ki a részüket az I. felperessel kapcsolatos mindennapi teendőkben, gondozásban; csak hetente, kéthetente látogatják a gyermeket, a felügyeletét nem vállalják.
- [17] A felperesek módosított keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, az alperes megsértette az I. rendű felperes egészséghez fűződő, valamint a II., III., IV., V., VI. és a néhai VII. rendű felperes teljes családban éléshez fűződő személyiségi jogait. Mindezek okán az I. rendű felperes 50.000.000 forint, a II. rendű felperes úgyis, mint a VII. rendű felperes jogutódja összesen 21.666.666 forint, a III. rendű felperes 15.000.000 forint, a IV. rendű felperes 8.000.000 forint, az V. és a VI. rendű felperesek 5.000.000-5.000.000 forint, valamint valamennyi felperes a fenti összegek után 2016. október 21. napjától járó törvényes kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A I-III. rendű felperesek vagyoni kárigényeiket is előterjesztették.
- [18] Az alperes és a beavatkozó a szakvélemény kiegészítését követően a kereset jogalapját már nem vitatták, a sérelemdíj tekintetében valamennyi követelést eltúlzottnak tartották.
- [19] Az elsőfokú bíróság részítéletében megállapította, az alperes azzal, hogy a II. rendű felperes első, 2012. augusztus 6. napján, valamint második, 2016. október 21. napján élve születéssel befejeződött terhességei után nem adott anti-D injekciót a II. rendű felperes részére, továbbá a második terhessége alatti mulasztásaival, valamint az I. rendű felperes megszületését követő vércserével kapcsolatos késedelemmel megsértette az I. rendű felperes egészséghez fűződő, valamint a II., III., IV., V., VI. és a néhai VII. rendű felperesek teljes családban éléshez fűződő személyiségi jogait. Az alperest az I. rendű felperesnek 50.000.000 forint, valamint annak 2016. október 21. napjától számított késedelmi kamata, a II. rendű felperesnek úgy is, mint a néhai VII. rendű felperes jogutódjának összesen 21.666.666 forint, a III. rendű felperesnek 15.000.000 forint, a IV. rendű felperesnek 8.000.000 forint, az V. rendű felperesnek 3.000.000 forint, a VI. rendű felperesnek 3.000.000 forint megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a sérelemdíj tekintetében a II., III., IV., V. és VI. rendű felperesek keresetét

elutasította. Kötelezte továbbá az alperest az ingatlan átalakításával kapcsolatos vagyoni károk címén 3.000.000 forint II. és III. rendű felperesek részére történő megfizetésére.

- [20] Az elsőfokú bíróság részítéletének indokolásában felhívta a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42.§ (1)-(2) bekezdését, 2:43.§ a) pontját, 2:51.§ (1) bekezdés a) pontját, 2:52.§ (1)-(3) bekezdését, a 6:518.§-át, 519.§-át, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eü. törvény) 244.§ (1) és (2) bekezdését, 77.§ (3) bekezdését, a 119.§ (3) bekezdés b) pontját, 126.§ (2) és (4) bekezdését, 129.§ (1) bekezdését.
- [21] A lefolytatott orvosszakértői bizonyítás alapján részletesen áttekintette, hogy mikor, hány alkalommal merült fel az anyai Rh vércsoporttulajdonság miatti ellenanyag beadásának szükségessége, kezdve az ikerterhességgel indult terhesség befejeződése utáni 72 óras időintervallummal. Rámutatott, hogy az I. rendű felperes dokumentációi között a IV. rendű felperest érintően csak a gyorsstesttel elvégzett vércsoport-meghatározás eredménye van feltüntetve, ami azonban álnegatív eredményt adhat. Utóbbit a vércsoport-szerológiai lelet igazolta, ugyancsak indikálva az anti-D injekció beadását. Az alperesi kórházban azonban a lelet elkeveredett, saját nyilatkozatuk szerint nem ismerték az első gyorsstesttel ellentétes vizsgálati eredményt. A 2016. évi terhesség ideje alatt az alperes az anyai anti-D titer emelkedése ellenére sem vetette fel az ennek háttérében leginkább feltételezhető vércsoport összeférhetetlenséget, illetve nem tisztázta a jelenség okát. A terhesség alatt is lehetett volna anti-D-IgG profilaxist alkalmazni, hiszen az az anyában nem okoz kárt, és a magzat védelmét szolgálta volna. A második gyermek megszületése után is gyorsstesttel végezték el a vércsoport meghatározást, mely ismét álnegatív eredményt mutatott. A gyermek vércsoport meghatározása késedelmes volt, de annak ismeretében a II. rendű felperes továbbra sem kapott anti-D injekciót. Az I. rendű felperes bilirubinszintje a születése után 48 órával elérte azt a kritikus értéket, amikor a vércserét azonnal el kellett volna végezni. Ennek ellenére a gyermeket csak további két nap elteltével utalták tovább, további jelentős bilirubinszint emelkedés és idegrendszeri tünetek mellett.
- [22] Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a kialakult terhességi és újszülöttkori tünetek egyértelműen (minden tekintetben) megfeleltek az Rh-vércsoport összeférhetlenségi reakciónak, az alperes azonban ennek diagnosztizálását és kezelését elmulasztotta, ezért a felpereseket ért károkért felelősséggel tartozik. Ezzel összefüggésben nyilvánvalóan sérült az I. rendű felperes egészséghez fűződő személyiségi joga, a többi felperes esetében pedig a teljes [egészséges] családban éléshez fűződő személyiségi jog. Így a felperesek pontosított megállapítási keresetei alaposak.
- [23] A sérelemdíj kapcsán felidézte az I. rendű felperes állapotának jellemzőit. Mindezt figyelembe véve, továbbá tekintettel arra, hogy az I. rendű felperes az alperesi mulasztásokkal összefüggésben gyakorlatilag teljes mértékben elvesztette annak lehetőségét, hogy egészséges gyermekként nőjön fel, majd felnőttként kiteljesítve önmagát teljes, önálló életet élhessen, az elsőfokú bíróság – az e körben a korábbi, relatíve alacsony kompenzációtól elmozdulni látszó bírói gyakorlatra is figyelemmel – még a megszületéskori értékviszonyokra figyelemmel sem tartotta eltúlzottnak az 50.000.000 forint sérelemdíj és járulékai iránti igényt, mivel maga is úgy látta, hogy ez az az összeg, amely az I. rendű felperest ért nem vagyoni jellegű hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozására alkalmas. Utalt rá, hogy a sérelemdíj a Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdésein, a kamatkövetelés esedékessége a Ptk. 6:532.§-án, mértéke a 6:48.§ (1) bekezdésein alapul.
- [24] Körülírta ismételten a II., III. és IV. rendű felperesek helyzetét, és a IV. rendű felperes esetében rámutatott arra is, hogy életkorának növekedésével szembesülni fog azzal a ténnyel, hogy a testvérével nem tud úgy kommunikálni, játszani, mint más azonos korú egészséges gyermekkel, és azzal is együtt kell élnie, hogy a szülei kénytelenek sokkal nagyobb figyelmet szentelni az I. rendű felperesnek, ami akarva akaratlanul is további lelki sérülésével járhat.

- [25] Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság a tőkeösszeg tekintetében a kereseti kérelem szerint marasztalta az alperest a II., III. és IV. rendű felperesek javára azzal, hogy vonatkozásukban a kamatkövetelés iránti igényt elutasította. Erre azért került sor, mert az ítélelhozatali viszonyokból indult ki, azokat értékelte a felperesekre nézve kedvezőbbnek, és ily módon találta lehetségesnek a magasabb összegű sérelemdíjra való kötelezést; másrészt álláspontja szerint a felperesek a peres eljárás során keletkezett orvosi leletekből, illetve beszerzett szakértői véleményekből fokozatosan szembesültek azzal, hogy nem tudnak teljes családban élni, ami szintén az ítélelhozatali értékviszonyok figyelembevétele mellett szól.
- [26] A II. rendű felperes, mint a néhai VII. rendű felperes jogutódja által érvényesített sérelemdíj igényt értelemszerűen pszichológusi vizsgálat nélkül sem tartotta eltúlzottnak, és ugyancsak az 1952. évi III. törvény 215.§-ában írt keretek között marasztalta az alperest a kereseti kérelem szerint. A kamatkövetelés mértéke tekintetében utalt a fent kifejtettkre.
- [27] A V. és VI. rendű felperesekre vonatkozóan is felhívta a pszichológus szakértő megállapításait. Nyilvánvalónak tekintette, hogy a nagyszülőket is megviseli a gyermek súlyos egészségkárosodása, a vele való foglalkozás, kontaktusfelvétel jelentős nehézsége, a szembesülés azzal, hogy az unoka nem úgy viselkedik, fejlődik, mint mások. Ugyanakkor figyelemmel volt arra, hogy esetükben a kereseti kérelemben megjelölt jogsérelem a teljes családban éléshez való jog, mely jog sérelme a perbeli esetben leginkább a két szülő, illetőleg a testvér vonatkozásában állapítható meg olyan mértékben, ami magasabb összegű sérelemdíj alapjául szolgálhat. A nagyszülők nem szembesülnek olyan gyakorisággal/intenzitással a fájó tényekkel, mint ahogy a II. és III. rendű felpereseknek szembesülniük kell. Mindezeket egybevetve a nagyszülői igények tárgyában kialakult bírói gyakorlattal, továbbá a perbeli sajátosságokra is figyelemmel eltúlzottnak találta az V. és VI. rendű felperesek igényét, és esetükben is az ítélelhozatali értékviszonyokat alkalmazva személyenként 3.000.000 forintot talált alkalmasnak az őket ért sérelmek kompenzálására.
- [28] Az elsőfokú bíróság részítélete ellen az alperes fellebbezett. Fellebbezésében kérte az elsőfokú részítélet részbeni megváltoztatását, a sérelemdíj-fizetési kötelezettségének az I. rendű felperes esetében 50.000.000 forintról 15.000.000 forintra, a II. rendű felperes esetében 21.666.666 forintról 10.000.000 forintra, a III. rendű felperes esetében 15.000.000 forintról 8.000.000 forintra, a IV. rendű felperes esetében 8.000.000 forintról 4.000.000 forintra történő leszállítását, az V. és VI. rendű felperesek esetében pedig a 3.000.000 forintban megítélt sérelemdíj iránti kereset elutasítását. Kérte továbbá a felperesek másodfokú perkiöltségben történő marasztalását és a sérelemdíjak megfizetésére hathavi részletfizetés engedélyezését. A megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 2:52.§ (3) bekezdését jelölte meg.
- [29] Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás pontosításra szorul a II. rendű felperes 2011. évi terhességével összefüggésben, mert a 2011. évi terhességnél a másik petezsák igen korán felszívódott, mielőtt a terhesség 18-20 hete körül a vérképzés megindult volna. Miután a felszívódott embrió vércsoportja nem állapítható meg, arra sem vonható következtetés, hogy Rh antigén ekkor került a II. rendű felperes vérébe. Ilyen korán felszívódott embrió esetében nem előírás az anti-D injekció beadása, e körben a terhére mulasztás nem állapítható meg. A IV. rendű felperes születését követően a vércsoportazonosítást megkérte, az egészségügyi dokumentáció azonban azt nem tartalmazza, a lelet nem került a kezelőorvoshoz, a zárójelentés is a köldökzsinórvér alapján történő meghatározást tartalmazza. Így arról, hogy a IV. rendű felperes vércsoportja Rh(D) pozitív, a kezelőorvosainak nem volt tudomása. A vércsoport meghatározás eredményéhez a szülést követő 72 órán belül biztosan nem jutott hozzá, mert akkor az anya anti-D injekciót kapott volna. Az antigén így nyilvánvalóan a IV. rendű felperessel való terhességnél került a II. rendű felperes vérébe. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű felperes kancsalságának oka

vonatkozásában a szakértő nem tudott teljes bizonyossággal állást foglalni, így az nem róható a terhére.

- [30] Előadta, hogy a sérelemdíjakat összegszerűségükben példátlanul eltúlzott mértékűnek tartja, a pszichológus szakértő szerint a felpereseknél kóros szintet elérő pszichés elváltozások nem alakultak ki. Mindennapi életvitelük elnehezült ugyan, de szociális kapcsolataikban jelentős változás nem mutatható ki. A II. és III. rendű felpereseknek van egészséges gyermeke és a további terhesség sem ellenjavalt fokozott kontroll mellett. A IV. rendű felperes pszichés zavara nem hozható okozati összefüggésbe az I. rendű felperes megszületésével.
- [31] Hivatkozott a felperesek keresetfelemeléséhez csatolt eseti döntésre, mely a Down-szindrómával született gyermek szüleinek 10-10.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, a testvér részére 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítést ítélt meg. A Fővárosi Ítéltábla másik esetben az oxigénhiány miatt agyi károsodással született, súlyosan fogyatékos, önálló életre képtelen gyermek szüleinek 10-10.000.000 forintot, az egészségkárosodottan született gyermeknek 15.000.000 forintot, a testvérek részére 2.000.000 forint, illetve 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítést ítélt meg. Az általa összehasonlítás céljára hivatkozott több más eseti döntés mellett a Kúria Pfv.20.210/2017/4. számú ítélete tartalmazott az idegrendszeri károsodással született, végtagbénult, önálló életre alkalmatlan gyermek részére 18.000.000 forintot, az anya részére 10.000.000 forintot, apa részére 2.000.000 forintot, a pszichiátriai kezelésre szoruló nagyszülő részére 3.000.000 forintot, a másik nagyszülő részére 2.000.000 forintot.
- [32] Álláspontja szerint a V-VII. rendű felperesek vonatkozásában nem állapítható meg életük olyan súlyos elnehezülése, amely sérelemdíj iránti igényt alapozna meg. Nem élnek egy háztartásban az I-IV. rendű felperesekkel, nem vesznek részt a gyermekek körüli teendőkben, így nem feltételezhető olyan hátrányos pszichés változás, amely alapot adna sérelemdíjra. A károsult hozzátartozójának nem vagyoni kártérítés (sérelemdíj) igényét a hozzátartozó egészségkárosodásával összefüggésben az igényérvényesítő életvitelében beálló súlyos hátrányos változásokra figyelemmel lehet megállapítani. Ilyen az V-VI. rendű és a néhai VII. rendű felperes esetében nem áll fenn, a VII. rendű felperes esetében nem is volt vizsgálható az elhalálozása miatt.
- [33] Előadta, hogy a járványhelyzet miatt fokozottan nehéz helyzetbe került anyagilag, tartozásai a beszállítók, gyógyszercégek felé magas összegűek, havi finanszírozása az alapvető szükségletekre elmegy, így fizetési kötelezettségének csak állami segítséggel tud eleget tenni, melynek intézése a jogerős ítélet alapján lehetséges és hónapokig tart. Erre figyelemmel kérte a részletfizetés engedélyezését.
- [34] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú részítélet helybenhagyására irányult, a részletekben történő teljesítést ellenezték.
- [35] A fellebbezés részben alapos.
- [36] Miután a fellebbezés a személyiségi jogsértés megtörténtének megállapítására, mint a személyesen érvényesíthető személyiségi jog megsértésének szankciójára nem terjedt ki, azt a másodfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 253.§ (3) bekezdése alapján nem érinthette, a felülbírálat kizárólag a sérelemdíj mértékére korlátozódott.
- [37] Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomórészt helytállóan állapította meg, azt a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta.
- [38] Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel a másodfokú bíróság a tényállást kizárólag annyiban pontosítja, hogy mellózi abból a IV. rendű felperes elhalt ikertestvérének vércsoportjára vonatkozó ténymegállapítást. Nem áll ugyanis rendelkezésre információ arra nézve, hogy az ikermagzat mikor szívódott fel, és milyen volt a vércsoportja. Miután azonban

az orvosszakértői megállapítások szerint egyrészt a terhesség korai szakaszában is átjuthatnak magzati vörösvérsejtek az anyai vérkeringésbe, amelyek vércsoport-összeférhetetlenség esetén ellenanyagtermelést válthatnak ki, és így a korai időszakban bekövetkezett vetélés esetén is szükségessé válik az anti-D immunizáció; másrészt, mivel a IV. rendű felperes vércsoport-tulajdonsága ugyancsak indikálta az anyai anti-D védelmet, nem volt jelentősége annak, hogy az Rh-antigén az első kihordott terhesség során mikor jelent meg a II. rendű felperes szervezetében. A lefolytatott orvosszakértői bizonyítás alapján nem volt kétséges, hogy az alperes már a II. rendű felperes 2011. évben kezdődött terhességéhez kapcsolódóan is mulasztott; az a körülmény pedig, hogy az alperes kezelőorvosai az első gyermek vércsoport-tulajdonságát nem ismerték, mert a lelet elkeveredett, ugyancsak nem alkalmas az alperes felelősségének kimentésére. Mindennek azonban ügyszempontú jelentősége az alperes további igen súlyos mulasztásaira figyelemmel egyebekben nem volt.

- [39] Az I. rendű felperes kancsalságával a 15.P.20.984/2017/61. számú kiegészítő szakvélemény foglalkozott. Ebben az igazságügyi orvosszakértő kifejtette, hogy mivel a bilirubin lerakódás az agyalapi magvak közül a szemmozgató magvat is érinthette, az egyéb károsodásokkal együttesen értékelve valószínűsíthető, hogy az I. rendű felperes kancsalsága is az alperesi mulasztás miatt alakult ki. Az elsőfokú részítélet is ezt a megállapítást tartalmazza. E körülménynek a jogi jelentősége csekély, az I. rendű felperes egészségében összességében okozott károsítás ugyanis olyan extrém súlyú, hogy ahhoz képest a kancsalság kérdése érdemi megítélésbeli változást nem eredményez.
- [40] A sérelemdíjjal kapcsolatban az elsőfokú bíróság az I-VI. rendű felperesek esetében azokat a hátrányokat, amelyek a sérelemdíj kompenzációs funkciójának érvényre juttatásához szükségesek, nagyobb részben feltárta.
- [41] Kiemeli ebből a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű felperesnél a testi, szellemi és mozgásfejlődés extrém súlyos elmaradásával járó maradványállapot rendkívül nagyfokú hátrány: az alperes az I. rendű felperest visszafordíthatatlanul megfosztotta a tartalmas emberi lét lehetőségétől. Az I. rendű felperes fejlettségét tekintve – a testi növekedést ide nem értve – egy néhány hónapos csecsemő szintjén rekedt meg, aminek következtében állapota a vegetatív létállapottól nem áll távol, bizonyos tekintetben rosszabb is annál, amennyiben az I. rendű felperes a külső és belső fizikai hatások kiváltotta kellemetlenségek érzékelésére, megélésére képes, amellett, hogy testi jóllétének fenntartása a négyvégtagi állandó izomgörcs, a teljes önellátási képtelenség miatt az őt ápolók számára állandó, az életkor (testméret) előrehaladásával nehezedő kihívást jelent.
- [42] A II. és III. rendű felperesek élete gyermekük állapota miatt folyamatos küzdelemmé vált, aminek gondját nem enyhíti semmilyen kedvező kilátás: a beteg gyermek melletti helytállás, állapotával való szembesülés terhe életük valamennyi területére – családi életükre, párkapcsolatukra, szociális kapcsolataikra, saját személyiségképükre és személyiségük kiteljesítésére – negatív hatással van. Az alperes nem csupán a kisebb gyermekük felnövekedésével járó örömöktől fosztotta meg őket, hanem mindazoktól az előnyöktől, érzelmi biztonságtól és feltöltődéstől, amit egy egészségesen működő család a hétköznapi nehézségek mellett is nyújthat. A II. rendű felperes részéről a teljes és önfeláldozó odafordulás minden más szerepének háttérbe szorításával, erőtartálékainak kimerítésével jár, míg a III. rendű felperesnél az elfogadás nehézségei, elégedetlenség, kudarc, szégyenérzet számottevőek, aminek következtében a gyermek ellátásából sem képes olyan mértékben kivenni a részét, amivel a II. rendű felperest segítené, inkább a munkába menekül.
- [43] A IV. rendű felperes négyéves volt, amikor az I. rendű felperes megszületett. Az I. rendű felperes egészségi állapota miatt a IV. rendű felperes elesett a testvéri kapcsolattal járó örömöktől és azoktól a lehetőségektől, amit egy ilyen kapcsolat a személyiségfejlődésre jelenthet. Gyermekkora a betegség által megterhelt légkörben telik, és egész életében azzal

kell szembesülnie, hogy a szülői figyelem az I. rendű felperes felé irányul. A IV. rendű felperes állapotából is következik, hogy esetében az átlagosnál is nagyobb szülői odafordulásra lenne szükség, de a II. és III. rendű felperesek erőtartalékainak korlátozottsága miatt ez csak a szükségesnél kisebb mértékben valósulhat meg.

- [44] Az V. és VI. rendű felperes nagyszülők életében is törést jelentett az I. rendű felperes egészségkárosodása. A látogatások, közös családi programok is ritkultak, a találkozást fájdalom, elkeseredés kíséri. Az V. rendű felperes a társas kapcsolataiban, baráti viszonyaiban is zárkózott lett, így hárítja el, hogy az I. rendű felperes állapotáról beszélnie kelljen.
- [45] A fentiek okán nem kétséges, hogy az I. rendű felperes az őt ért hátrányok folytán olyan élethelyzetbe került, amely a lehetséges legrosszabb eshetőségek közé tartozik, hozzátartozói pedig, annak megfelelő arányban, hogy mennyire állnak közel a sérült gyermekhez, ugyancsak súlyos hátrányokat szenvedtek. A másodfokú bíróságnak erre tekintettel kellett megvizsgálnia az alperesnek azt a fellebbezési hivatkozását, hogy a marasztalási összegek valóban kirívóan eltűztek-e. Azokat az alperesi következtetéseket, hogy a II. és III. rendű felperesek szociális kapcsolatai jelentősen nem változtak, illetve, hogy nincsenek elzárva további gyermek vállalásától, a másodfokú bíróság nem tartotta alaposnak, mivel egyrészt nincsenek összhangban a peradatokkal, a beteg gyermek állapotából és az azzal járó állandó leterheltségből következő szociális izoláció veszélyével, és azzal sem, hogy a történetek után természetes a II. és III. rendű felperesek gyermekvállalással szembeni félelme. Az életvitel súlyos elnehezülése, mint a nem vagyoni kompenzáció feltétele régóta (lényegében a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 354.§-ának hatályon kívül helyezése óta) meghaladott szempont, így a másodfokú bíróság az alperesnek ezt a nagyszülői hátrányokat érintő hivatkozását figyelmen kívül hagyta.
- [46] A másodfokú bíróság figyelemmel volt arra egyrészt arra, hogy az adott ügy egyedi körülményeit minden esetben önállóan kell megítélni, a személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé a kártérítési összegek pontos összevetését, a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal ugyanakkor szempontot ad a sérelemdíj nagyságrendi behatárolásához, a hasonló ügyekben hozott ítéletek reprezentálnak egyfajta bírói gyakorlatot, amelytől való eltérés az egyes sérelmet szenvedett személyek közötti indokolatlan különbségtételhez vezetne. A bírói gyakorlatban esetről-esetre értékelt, a jogsérelmet kompenzáló összegek így orientáló szempontként figyelembe veendőek a döntésben kifejeződő összeg nagyságrendjére vonatkozóan.
- [47] A másodfokú bíróság ezért áttekintette, hogy az I. rendű felpereséhez hasonló, extrém súlyos egészségkárosodással járó esetekben milyen nagyságrendben határozták meg a bíróságok a másnemű előnnyel történő ellentételezéshez szükséges nem vagyoni kártérítési, illetve sérelemdíj-összegeket.
- [48] A Kúria Pfv.III.22.636/2017/5. számú részítéletben foglaltak szerint 2004. évben a háromhónapos csecsemőn veleszületett rendellenesség miatt életmentő műtétet hajtottak végre. Ebben az esetben nem volt olyan választható műtéti technika, amely ne rejtette volna magában az állapotromlás kockázatát. A műtét során kialakult neurológiai egészségkárosodással kapcsolatban az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségét közbenső ítélet megállapította. Az önellátásra képtelen károsult, aki nem tanult meg járni, nem tud beszélni, etetni és itatni kell, az elbíráláskori értékviszonyokra figyelemmel összesen 20.000.000 forint, az őt ellátó szülei 10.000.000, illetve 12.000.000 forint, testvére pedig 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítésben részesült.
- [49] A Kúria Pfv.III.20.210/2017/4. számú ítéletével felülvizsgált (alperes által is hivatkozott) ügyben az egészségkárosodott gyermek 2009. évben születés körüli súlyos oxigénhiányos állapotra visszavezethető idegrendszeri maradványtünetekkel született. Egészségkárosodására jellemző állapot a négy végtagot érintő bénulás, a pszichomotoros fejlődés súlyos elmaradása,

képtelenség az ülésre, járásra, önálló étkezésre, ivásra, széklet- és vizeletvisszatartásra. Élethosszig tartó gondozásra és ellátásra szorul, folyamatosan felügyeletet igényel. A károsodott gyermek 18.000.000 forint, az őt gondozó anya, akinél súlyos pszichés megbetegedés alakult ki, 10.000.000 forint, a különélő apa 2.000.000 forint, a sérült unokájukat aktívan segítő nagyszülők 3.000.000, illetve 2.000.000 forint és kamata nem vagyoni kártérítésben részesültek.

- [50] A Kúria Pfv.III.20.473/2018/6. számú ítéletének tárgyául szolgáló esetben 53 éves férfi szenvedett 2011. évben közlekedési balesetet, melynek következtében négyvégtagi bénulás alakult ki nála, kerekesszékhöz kötött, vizelet és részleges széklettartási képtelenséggel, önellátásra, munkavégzésre nem képes, önálló helyváltoztató képessége kerekesszékkal is nagy mértékben korlátozott, középsúlyos depressziós tüneteket mutat. Ez a károsult nem vagyoni kártérítés címén az igényelt 32.000.0000 forintból 30.000.000 forint kompenzációban részesült, amelyben értékelést nyert az is, hogy maradványállapotának véglegességét átlátja és kiszolgáltatottságával tisztában van.
- [51] A Pfv.III.20.184/2021/4. számú felülvizsgálati ítélettel lezárt ügyben 2015. évben 19 éves fiatal közlekedési balesetben szenvedett súlyos sérülést, melynek következtében tetraplég állapotú, önálló életvitelre, folyamatos beszédre nem képes, tudata állapotát és annak családra gyakorolt hatását átfogja. Ebben az esetben a sérelmet szenvedett személy 40.000.000 forint sérelemdíjra és járulékaire tartott igényt, amelyből 35.000.000 forint és ennek késedelmi kamatának megfelelő összegben részesült kompenzációban. Az őt gondozó szülőknek 6.000.000, illetve 8.000.000 forint sérelemdíjat ítéltek meg, míg az a testvér, aki tíz évesen került abba a helyzetbe, hogy életéből a korábban pótanyai szerepet betöltő nővére kiesett, 4.000.000 forint sérelemdíjban részesült.
- [52] A Pfv.III.20.029/2020/8. számú ítélettel felülvizsgált ügyben 16 éves fiatal 2016. évben gépjárművel történő elütés folytán szenvedett olyan súlyos koponyasérülést, ami miatt egészségkárosodása 100%-os mértékű, vigilkórában van, környezetével érdemi kontaktusa nincs, gyomorszondán át etethető, légzését oxigén adásával kell támogatni, folyamatos nyálszívásra (életfenntartó szakápolásra) van szüksége. Az egészségkárosodott személy 30.000.000 forint, az őt folyamatosan ápoló szülei 17.000.000, illetve 15.000.000 forint, míg a testvér 8.000.000 forint sérelemdíjra és kamatára vált jogosulttá. A marasztalás ebben az esetben a keresettel egyezően történt.
- [53] A fenti esetek kirajzolnak egy olyan nagyságrendet, melynek meghaladását a másodfokú bíróság nem látta lehetségesnek, kihasználását azonban feltétlenül indokoltnak találta, és e keretek között a Ptk. 2:52.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint a sérelemdíj mértékét az eset összes körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, a károsodáskori ár- és értékviszonyok alapulvételével határozta meg. Kiemeli a másodfokú bíróság a felróhatóság súlyos fokát, a többszörös és súlyos, az elvárható gondosságot semmibevevő alperesi mulasztás-láncolatot, azzal azonban, hogy a sérelemdíj elsődleges funkciója a kompenzáció, melyhez képest a magánjogi büntetés csak másodlagos lehet.
- [54] Mivel a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a marasztalásnak jelentősnek kell lennie, ezért a kialakult nagyságrendi keretek közötti magasabb összegű sérelemdíj – 35.000.000 forint – megállapítását látta szükségesnek az I. rendű felperes esetében. Ehhez igazodóan korrigálta a II. és III. rendű felpereseknek járó sérelemdíj összegét is, fenntartva az indokolt különbségtételt, melynek alapja, hogy - bár mindkét felperes életminősége nagyfokban károsodott - a két szülő közül a II. rendű felperes az, akire a gyermek ellátása közvetlenül hárul. A IV. rendű felperes esetében is úgy találta a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság által meghatározott sérelemdíj a kialakult nagyságrendi kereteket meghaladja, és ezt látta megállapíthatónak az V. és VI. rendű

felperesek esetében is, azzal, hogy a nagyszülőknek a szülők és gyermekek által alkotott szűkebb családhoz való lazább kapcsolódását az elsőfokú bíróságnál hangsúlyosabban értékelte.

- [55] Nem értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy a II.-VI. rendű felperesek esetében – ellentétben az I. rendű felperessel – a sérelemdíjat az időközben bekövetkezett értékelkedés alapulvételével, késedelmi kamatok nélkül kell megállapítani. Az ilyen jellegű valorizáció alapja elsősorban az értékviszonyokban bekövetkezett olyan mértékű változás lehet, amelyre figyelemmel a sérelem okozásakor jellemző értékviszonyok figyelembevétele a marasztalás céljainak teljesülését veszélyezteti; ez azonban a perbeli esetben nem állapítható meg. A másodfokú bíróság megítélése szerint abból, hogy a felperesek a per során fokozatosan szembesültek az I. rendű felperes állapotából fakadó kilátásokkal, a későbbi ár- és értékviszonyok figyelembevétele nem következik, és a késedelmi kamatokra kiterjedő marasztalás a megfelelő kompenzációt is jobban szolgálja. Ezért a másodfokú bíróság a 2016. évi ár- és értékviszonyokra figyelemmel határozta meg a felpereseket megillető sérelemdíj összegét, és azok után a Ptk. 6:48.§ (2) bekezdésének megfelelően késedelmi kamatban is marasztalta az alperest.
- [56] A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság részítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján – fellebbezett részében – részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalási összeget az I. rendű felperes esetében 50.000.000 forintról 35.000.000 forintra, és ennek az elsőfokú részítélet szerinti kamatára; a II. rendű felperes esetében 20.000.000 forintról 15.000.000 forintra, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára; a III. rendű felperes esetében 15.000.000 forintról 10.000.000 forintra, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára; a IV. rendű felperes esetében 8.000.000 forintról 6.000.000 forintra, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára; az V. és VI. rendű felperesek esetében személyenként 3.000.000 forintról 1.500.000 forintra, és ennek 2016. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó kamatára leszállította azzal, hogy a kamat mértéke a mindenkori késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat mértékével egyezik meg.
- [57] Az alperes fellebbezése a teljesítési határidőt is érintette. Figyelemmel azonban arra, hogy a sérelem okozásától már hosszabb idő eltelt, és a felperesek az őket ért nem vagyoni sérelem ellentételezésére még semmilyen kompenzációban nem részesültek, minélfogva a részletekben való teljesítést elleneztek, a másodfokú bíróság azt nem rendelte el. Elfogadta azonban, hogy a marasztalási összeg volumenére figyelemmel a teljesítésre felkészülés a szokásosnál hosszabb időt igényel, így azt az 1952. évi III. törvény 217.§ (2) bekezdésére figyelemmel a felek méltányos érdekeinek mérlegelésével az elsőfokú bíróság által meghatározott tizenöt nap helyett harminc napban állapította meg.
- [58] A II. rendű felperest mint a VII. rendű felperes jogutódját megillető sérelemdíj tekintetében az elsőfokú bíróság tényállást nem állapított meg és indokát sem adta annak, hogy a VII. rendű felperest mely körülmények miatt tartja jogosultnak az V. és VI. rendű felpereseknek megítélt sérelemdíjnál magasabb (5.000.000 forint összegű) sérelemdíjra. Így az 1952. évi III. törvény 221.§ (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettség megsértése miatt az 1952. évi III. törvény 252.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét ebben a részében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [59] Egyéb fellebbezett részében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [60] Miután a másodfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség a peres felek között közel azonos arányú volt, a másodfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdésének

második fordulata alapján úgy rendelkezett, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

- [61] A hatályon kívül helyezéssel összefüggésben felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A.§-a alapján számított költséget a másodfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 252.§ (4) bekezdése alapján megállapította, e költség viselésének kérdésében az elsőfokú bíróság határoz.
- [62] A másodfokú eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15.§ (1) bekezdése, illetve az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés c) pontja alapján az állam viseli.

Pécs, 2021. október 27.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Kovács János s.k. bíró